

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060103

DOM
2015-11-05
Stockholm

Mål nr
M 6299-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2015-07-02 i mål nr M 2707-15, se bilaga A

KLAGANDE

Trafikverket
781 89 Borlänge

Ombud: U E

SAKEN

Avvisning

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.
 2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.
-

Dok.Id 1237006

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Trafikverket har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens avvisningsbeslut och återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för prövning i sak.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Trafikverket har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Av 3 kap. 1 § andra stycket lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, LSV, framgår att bestämmelserna i samma paragrafs första stycke om rätt för fastighetsägare att ansöka om markavvattning även gäller för väghållare.

Stadgandet motsvarar 5 kap. 1 § i den numera upphävda vattenlagen. Trafikverket är väghållare för de allmänna vägarna och handhar väghållning för statens räkning (5 och 6 §§ väglagen [1971:948]).

Ansökan om omprövning av markavvattningsföretaget som Trafikverket lämnat in till mark- och miljödomstolen gäller markavvattning påverkad av väg där Trafikverket är väghållare. Mark- och miljödomstolen har avvisat Trafikverkets ansökan på den grunden att Trafikverket saknar behörighet att ansöka om omprövning. Som framgår av åberopad bestämmelse i LSV har Trafikverket, i egenskap av väghållare, rätt att ansöka om omprövning av markavvattningsföretag. Väghållarens rätt att ansöka ska här jämföras med den rätt som tillkommer en berörd fastighetsägare.

Vägrätten är här också att jämföras med äganderätten. Inga åtgärder får t.ex. vidtas inom vägområdet utan Trafikverkets tillstånd. Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har t.ex. i en dom den 25 maj 2015 i mål nr M 4704-14 anfört som skäl till Trafikverkets rådighet att ansöka om markavvattning att ”Vägområdet är lika beständigt som en fastighet och kan därför likställas. Trafikverket ska därför stå för båtnaden inom området”.

Trafikverket har således en lagligt grundad behörighet att ansöka om omreglering av markavvattningsföretaget. Denna lagliga rättighet är också sakligt väl motiverad utifrån rena praktiska omständigheter. Vägrätt måste i detta sammanhang likställas med äganderätt. En väghållares behov av att ansöka om omprövning av ett markavvattningsföretag är minst lika starkt som en fastighetsägares. Trafikverket förvaltar dessutom en mer eller mindre komplicerad väganläggning på platsen för markavvattningsföretaget. Det förhållandet att Trafikverket disponerar ett område inom ett markavvattningsföretag med vägrätt måste således absolut kunna påverka bedömningen av Trafikverkets behörighet.

Trafikverket har begärt omprövning av Fjuckby-Valhammar-Kyrsta-Vaxmyra dikningsföretag av år 1921 och yrkat att mark- och miljödomstolen ska förordna en markavvattningssakkunnig för att bl.a. utreda Trafikverkets delaktighet i företaget. Skälet för ansökan är att Trafikverkets anläggande av en ny motorväg E4 mellan Uppsala och Mehedeby har påverkat förhållandena i dikningsföretaget. Vägområdet har tagit båtnadsmark i anspråk vilket påtagligt påverkat den förre markägarens andelstal i företaget. Vidare har huvudavloppet Valhammarsbäcken grävts om och två nya broar samt två nya dagvattendammar har anlagts. Dikets nya sträckning avviker från den i företaget tillståndsgivna. Den nya vägen medför också att underhållsåtgärder på kvarvarande dikessträcka försvåras och fördyras eftersom den nya motorvägens barriäreffekt innebär längre transporter av grävmaskiner. Trafikverket har vidare båtnad av att leda dagvatten till Valhammarsbäcken. Markägarna hävdar dessutom att markavvattningen på platsen försämrats till följd av Trafikverkets dagvattenpåverkan. Detta är ytterligare en fråga som Trafikverket skulle vilja få utredd av en sakkunnighetsutredning. Vägbygget nödvändiggör en avsevärd ändring av markavvattningens utförande och kan medföra en påtaglig fördyring av underhållskostnaderna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om Trafikverket, som inte är deltagare i dikningsföretaget, har rätt att ansöka om omprövning.

Bestämmelserna om omprövning av markavvattningssamfälligheter finns i 7 kap. 17-18 §§ LSV. Av 11 § lagen (1998:813) om införande av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet framgår att dessa bestämmelser ska tillämpas även på bl.a. samfälligheter som bildats enligt 1918-års vattenlag.

Av 7 kap. 17 § andra stycket LSV framgår att omprövning på grund av ändrade förhållande som inverkar på verksamheten, kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem får ske på ansökan av en deltagare. Även om ändrade förhållanden inte föreligger får omprövning ske bl.a. om någon vill ansluta sig som deltagare.

Det framstår inte som ändamålsenligt att uppfatta detta så, att även en omprövning med anledning av att någon vill ansluta sig till samfälligheten måste ske på ansökan av en deltagare, utan detta bör av naturliga skäl kunna ske på ansökan av den som vill ansluta sig. Att bestämmelsen ska tolkas så har även stöd i förarbetena (prop. 1997/98:45, del 1, s. 642 f. och del 2, s. 366 samt prop. 1981/82:130, s. 579f). Just denna situation var föremål för övervägande inför 1983-års vattenlag.

En sådan ordning är också lämplig utifrån de regler om rättegångskostnader som finns i 25 kap. miljöbalken. Vid omprövning av en markavvattning följer av 4 § att vardera parten ska svara för sina kostnader. Detta innebär att sökanden enligt 8 § får stå för bl.a. domstolens kostnader vilket innefattar arvode till en markavvattningssakkunnig. Vid prövning av ny markavvattning gäller däremot enligt 10 § att sökandens kostnader ska fördelas mellan deltagarna i markavvattningen efter vad som är skäligt. Om en deltagare vill ompröva markavvattningen för att utöka kretsen av deltagare, medför detta alltså att denne får stå för merparten av kostnaderna själv, vilket torde ha en avhållande effekt.

Mark- och miljööverdomstolen anser alltså att 7 kap. 17 § andra stycket andra meningen LSV ger den som vill ansluta sig till en markavvattning möjlighet att ansöka om omprövning.

Trafikverket är väghållare av den allmänna väg som påverkar Fjuckby-Valhammar-Kyrsta-Vaxmyra dikningsföretag av år 1921. Av 3 kap. 1 § andra stycket LSV följer att väghållare är att jämställa med fastighetsägare om vägen medför en avsevärd påverkan på markavvattningen. Trafikverket har således rätt att begära omprövning för att få delta i markavvattningen.

Trafikverket har yrkat att en markavvattningssakkunnig förordnas och att domstolen/den sakkunniga ska behandla frågan om omprövning av dikningsföretaget i syfte att reglera de förändringar som uppstått till följd av anläggandet av den nya motorvägen samt Trafikverkets eventuella delaktighet och, om delaktighet föreligger, lösa detta på ett visst sätt. Något yrkande om att få bli deltagare har egentligen inte framställts.

Eftersom endast deltagare i eller den som vill delta i en markavvattning kan ansöka om omprövning och yrka att en markavvattningssakkunnig förordnas, anser Mark- och miljööverdomstolen att en ansökan om omprövning får anses innefatta en ansökan om att få bli deltagare i markavvattningen.

Trafikverkets ansökan borde därför inte ha avvisats, varför målet ska återförvisas till mark- och miljödomstolen för vidare handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 3 december 2015

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Christina Ericson, referent, och t.f. hovrättsassessorn Rickard Forsgren (deltog ej i beslutet om prövningstillstånd).

Föredragande har varit Mathilde Degerfeldt.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

SLUTLIGT BESLUT
2015-07-02
Meddelat i Nacka Strand

Mål nr M 2707-15

SÖKANDE
Trafikverket

Ställföreträdare: M N

SAKEN
Omprövning av dikningsföretag; nu fråga om avvisning

YRKANDEN M.M.

Trafikverket har hos mark- och miljödomstolen ansökt om omprövning av Fjuckby-Valhammar-Kyrsta-Vaxmyra dikningsföretag av år 1921, se bilaga 1.

Mark- och miljödomstolen har, vid äventyr av att Trafikverkets ansökan avvisas, förelagt verket att visa att det är behörigt att ansöka om omprövning av dikningsföretaget, se bilaga 2.

Trafikverket har med anledning av föreläggandet anfört följande, se bilaga 3.

SKÄL FÖR BESLUTET

Det som Trafikverket har anfört visar inte att verket är behörigt att ansöka om omprövning av dikningsföretaget. Trafikverkets ansökan ska därför avvisas.

BESLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar Trafikverkets ansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 4 (DV 428)

Överklagande senast den 23 juli 2015.

Denny Heinefors
rådman

Dok.Id 419322

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104	Augustendalsvägen	08-561 656 00	08-561 657 99	måndag – fredag
131 26 Nacka Strand	20	E-post: mmd.nacka@dom.se		08:30-16:00
		www.nackatingsratt.domstol.se		-

Anvisning för överklagande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens slutliga beslut eller dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen inom fyra veckor från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i avgörandet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta domstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Högsta domstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvillan förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står Mark- och miljööverdomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta dom-

stolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. det avgörande som överklagas med angivande av Mark- och miljööverdomstolens avdelning samt datum för avgörandet och målnummer,
2. i vilken del överklagandet överklagas och den ändring i avgörandet som yrkas,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende Mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Ytterligare upplysningar lämnas av Mark- och miljööverdomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet

Förenklad delgivning kan komma att användas i överinstans.

Ytterligare information finns att läsa på www.domstol.se